

Lokala miljömål

med handlingsplan

Antagen av kommunfullmäktige
2008-01-31

INNEHÅLL

Inledning.....	1
1. Begränsad Klimatpåverkan	3
2. Frisk Luft.....	6
3. Bara Naturlig Förurning	8
4. Giftfri Miljö.....	10
5. Skyddande Ozonskikt.....	15
6. Säker Strålmiljö.....	16
7. Ingen Övergödning.....	18
8. Levande Sjöar Och Vattendrag	22
9. Grundvatten Av God Kvalitet	25
10. Hav i balans *	
11. Myllrande Våtmarker	28
12. Levande Skogar.....	30
13. Ett Rikt Odlingslandskap	34
14. Storslagen fjällmiljö*	
15. God Bebyggd Miljö.....	38
16. Ett Rikt Växt- Och Djurliv	43
Sammanställning åtgärder som kräver extra budgetanslag.....	46

*ej aktuellt för Höörs kommun

INLEDNING

Hållbar utveckling är ett samlande begrepp för en samhällsutveckling där ansvar tas för såväl nuvarande som kommande generationers möjligheter att leva i balans med naturresurserna.

Sveriges övergripande mål är att inom en generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. För att ge miljöarbetet och samhällsutvecklingen i stort en inriktning antogs 15 nationella miljömål av riksdagen 1999. Under 2003 utarbetade Länsstyrelsen Skånes miljömål med handlingsprogram, där mål och delmål för miljöarbetet på regional nivå presenterades. Under 2005 kompletterades de 15 nationella miljömålen med ett 16:e mål om biologisk mångfald, ”Ett rikt växt- och djurliv”.

I Länsstyrelsens miljömålsprogram pekas ett antal särskilt viktiga utmaningar för Skåne ut:

- Att minska jordbrukets utsläpp av miljögifter och övergödande ämnen till mark, luft och vatten,
- Att minska vägtrafikens utsläpp av klimatgaser, miljögifter och övergödande ämnen till luft, mark och vatten,
- Att öka den biologiska mångfalden och bevara kulturmiljöer som idag hotas på grund av ett ohållbart nyttjande eller av strukturomvandlingar inom jordbruk, skogsbruk och fiske,
- Att minska miljögifter i samhället, exempelvis i varor, avfall och slam,
- Att minska exploatering av mark och landskap vid anläggning av infrastruktur och bebyggelse.

Det finns inget lagrum som anger att en kommun har skyldighet att upprätta lokala miljömål, miljövärdprogram eller motsvarande. Men i regeringens proposition 2004/05:150 kan utläsas att kommunerna har en central roll i ansträngningarna att nå

miljökvalitetsmålen. Kommunerna är viktiga aktörer dels i arbetet kring de regionala miljökvalitetsmålen, dels genom att utarbeta egna lokala mål och åtgärdsprogram. På ett konkret sätt kan kommunerna bidra till att målen uppnås, inte minst genom tillämpning av miljöbalken och plan- och bygglagen. Genom översiktsplaner, detaljplaner och bygglov har kommunerna möjlighet att påverka utvecklingen i rätt riktning. Den kommunala upphandlingen av varor och tjänster är ett annat exempel på verktyg som kan användas för en långsiktig hållbar utveckling.

Syfte

Syftet med dokumentet ”Lokala miljömål med handlingsplan för Höörs kommun” är att ställa upp mål för det lokala miljöarbetet genom att på ett samlat sätt ställa samman vad som redan idag görs, inom befintlig ram, i riktning mot en bättre miljö och att redovisa förslag till åtgärder som kommunen ytterligare kan göra men som kräver anslag som ligger utanför befintlig ram.

Lokala miljömål med handlingsplan ersätter Höörs Kommun s lokala Agenda 21 med handlingsplan från 1999 och tidigare program som Miljövärdprogram för Höörs kommun, 1990.

Avgränsning

Höörs kommuns lokala miljömål med handlingsplan är först och främst formulerade utifrån vad kommunen som organisation, verksamhetsutövare, markägare, planförfattare eller tillsynsmyndighet kan göra.

Organisation

Arbetet har letts av en politisk styrgrupp bestående av kommunstyrelsens arbetsutskott och miljö- och byggnadsnämndens

presidium. Dokumentet har tagits fram brett i organisationen där totalt ett knappt 20 – tal tjänstemän från miljö- och byggmyndigheten, tekniska sektorn, ekonomikontoret samt kommunledningskontoret har varit involverade i olika grad.

Genomförande

Höors lokala miljömål med handlingsplan skall utgöra ett styrdokument för kommunens verksamhet och vara vägledande för kommunala beslut och åtgärder i riktning mot ett hållbart samhälle.

Åtgärdsförslagen i handlingsplanen har inte åsatts några specifika årtal för genomförandet. Miljöarbetet är långsiktigt och bör bedrivas kontinuerligt. Därför ska de föreslagna åtgärderna behandlas årligen i budgetberedningen. Kommunekologen samordnar beredningen av ärendet till kommundirektörens ledningsgrupp som lägger förslag till budgetberedningen. Utöver detta har politikerna möjlighet att via direktiv inom budget- och målstyrningsprocessen ange färdriktning genom inriktningsmål till nämnderna. Dokumentet innehåller en sådan mängd åtgärdsförslag att de inte kan genomföras under ett eller två år.

En del åtgärder har inte kunnat kostnadsberäknas i detta arbete, utan beräkning av kostnader får ske i samband med budgetarbetet när åtgärderna är aktuella. Vilka åtgärder som ska genomföras för ett kommande år ska därför prövas årligen i budgetprocessen. Ambitionsnivån sätts därmed varje år utifrån de ekonomiska förutsättningarna.

I budgetprocessen inför 2007-års budget antog kommunfullmäktige 2006-04-26 en vision för Höors kommun år 2015 och inriktningsmål för nämndernas verksamheter.

Visionen lyder som följer:

Höör är Sveriges bästa boendekommun:

- *unika naturkvaliteter, en levande landsbygd och ett friluftsliv av högsta klass*
- *en trygg och omväxlande miljö att växa upp och åldras i*
- *en storstadsnära kommun som attraherar och ger människor och företag spännande utvecklingsmöjligheter*

Inriktningsmål som har anknytning till miljömålsarbetet är följande:

1. Miljö- och byggnadsnämnden ska ha ett förebyggande tillsynsarbete för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen, vilket bidrar till att kommuninvånarna upplever miljön i Höors kommun som trygg och attraktiv.
2. Naturvården ska ha en framskjuten roll i samhällsplaneringen.

Visionen, inriktningsmålen samt översiktsplanen, naturvårdsplanen och grönstrukturprogrammet har varit underlagsdokument vid utarbetandet till det lokala miljömålsdokumentet.

Uppföljning och revidering

Kommunekologen har huvudansvar för sammanställning av en årlig miljöredovisning (tidigare kallat miljöbokslut). Här presenteras de gröna nyckeltalen samt de åtgärder som genomförts under året. De gröna nyckeltalen har reviderats och utökats för att kunna fungera som uppföljning av de lokala miljömålen.

Respektive verksamhet ansvarar för att lämna data till de gröna nyckeltalen (med kommentarer till utfallet) samt en kort rapport om utförda och planerade åtgärder (nästföljande år) till kommunekologen inför sammanställningen.

Miljömålsdokumentet ska aktualitetsprövas och eventuellt revideras en gång per mandatperiod.

1. BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Temperaturen på jorden har blivit högre. Det är numera belagt att det delvis beror på att koldioxid och andra s.k. växthusgaser släpps ut i atmosfären från människans olika verksamheter. Detta kallas för "växthuseffekten". Genom Kyotoprotokollet har ett antal länder åtagit sig att minska sina utsläpp av ämnen som påverkar klimatet.

Koldioxid är den av växthusgaserna som svarar för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och i övriga världen. Utsläpp av koldioxid kommer från förbränning av fossila bränslen som olja och gas samt från bensin- och dieseldrivna fordon. Icke-fossila bränslen – t.ex. pellets eller biogas – bidrar inte till att klimatet förändras. Därför är det bra att andelen förnybara energilag i Sveriges energiförsörjning har ökat.

Förändringarna i klimatet bedöms bli större vid våra nordliga breddgrader än i världen i genomsnitt. Om temperaturen ökar med ca 2,5 grader globalt under de närmaste 50–100 åren kan ökningen bli ca 4 grader i Norden. Mängden nederbörd, speciellt

vintertid, bedöms också komma att öka kraftigt i Norden med t ex ökad risk för översvämningar.

För att hejda den mänskliga påverkan på klimatet krävs enligt Sveriges klimatstrategi att de genomsnittliga svenska utsläppen minskar med 50 – 60 % till 2050. Det faktum att utsläppen är kopplade till vår livsstil, att utsläppskällorna är så många och att effekterna av utsläppen är så oöverskådliga gör växthuseffekten till ett av de mest svårhanterade miljöproblemen.

NULÄGET I HÖÖR

Uppvärmning

Omställningen från olja och el i Höör kommun kan illustreras utav följande siffror. Totalt har 450 berg- och ytjordvärmeanläggningar (varav ytjord 35 st) installerats i kommunen. Över 100 fastigheter i kommunen är anslutna till fjärrvärmenätet som också kommer att kopplas på nästa etapp av "Höör Väster". Samtidigt har drygt 120 villacisterner tagits ur bruk.

Det kommunala fastighetsbeståndet förbrukade år 2005 ca 5,7 TWh. Av dessa var 13 % uppvärmda med olja, 24 % med elvärme och 60 % med fjärrvärme. (Fjärrvärmeverkets totala produktion var samma år 24 TWh.) Det kommunala bostadsbolagets fastigheter i centrum värms upp med fjärrvärme.

Transporter och energi

De två bensinstationerna med störst omsättning i kommunen säljer enligt statliga direktiv E85 (etanol) som drivmedel. I skrivandes stund finns 22 "miljöbilar" – enligt statlig definition registrerade i kommunen, där 21 är personbilar och 1 lastbil.

I kommunen finns det 4 st. gruppstationer a 2-3 verk för vindkraft och just nu miljö-

KORTA FAKTA

Statlig definition (höst 2006) på miljöbil

Bilar som helt eller delvis drivs med etanol, el, hybrid eller gas.

Vägverkets definition på miljöbil

En miljöbil är en bil som är bränslesnål och har låga koldioxidutsläpp samt små utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen

Klimatstrategi

En klimatstrategi är en samlad strategi och viljeriktning över den egna kommunens klimatpåverkan och vilka insatser inom transporter, energi och uppvärmning som kan göras. En klimatstrategi är en förutsättning för att få söka s.k. Klimp-bidrag.

och bygglovsprövas ytterligare 5 gruppstationer.

Kommunen har en energirådgivare som kommunen delar med Hörby och Sjöbo och som är finansierad med statliga medel. Denna finansiering gäller i dagsläget endast t o m 2007.

Utsläpp av koldioxid/invånare i Höör var

år 2004 ca 1,5 ggr större än 1990.(källa Länsstyrelsens energistatistik för Skåne)

Det finns i dagsläget ingen klimatstrategi som beskriver kommunens energianvändning, strategier för energiminskande åtgärder eller minskad klimatpåverkan.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Andelen miljöfordon enligt Vägverkets miljöfordonsdefinition vid inköp av fordon till kommunens personbilpark skall för 2009 vara 50% samt från 2010 100%.
- B. Utsläpp av koldioxid/invånare i Höörs kommun ska till 2015, som medelvärde, ha minskat jämfört med basåret 1990.
- C. Minska energiåtgången per/m² i kommunalt ägda och de kommunala bolagens fastighetsbestånd.
- D. Snarast värms samtliga fastigheter som ägs av kommunen och de kommunala fastighetsbolagen upp med förnyelsebar energi (undantag kan behövas, t ex mindre enheter på Veterinärområdet).

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
1. Ecodriving – samtliga anställda i Höörs Kommun som kör bil i tjänsten/kommunens bilar skall regelbundet erbjudas utbildning i sk ecodriving. (B)	I	40 tkr/år Räknat på 20 deltagare per år	Samtliga nämnder
2. Fordon till kommunens personbilpark skall vid upphandling successivt bytas ut till miljöfordon. (A)	I	Kostnad utreds	KS
3. Upprätta en klimatstrategi (B)	I	150 tkr	KS

Begränsad klimatpåverkan

4. Omställning av uppvärmningssystem i kommunens fastighetsbestånd så att energianvändning och utsläpp till luft minimeras samt att där så är lämpligt använda förnyelsebara bränslen. (D)	I	Kostnad utreds	KS
5. Fortsatt energirådgivartjänst efter 2007 (B)	I	120 tkr/ år ?	KS

Åtgärder inom ordinarie verksamhet

Ansvarig nämnd

6. Alkylatbensin ska användas i de arbetsmaskiner och redskap där det är möjligt. (B)			TN
7. Trafikplanering för mindre genomfartstrafik i centrum (B)			TN/KS
8. Utbyggnad av kommunens GC-nät enligt tekniska sektorns verksamhetsplan. (B)			TN
9. Energirenovering av flerfamiljsfastigheter, som konvertering från olja, tilläggsisolering, förbättrad ventilation, energisnåla vitvaror, vattensnåla duschar, energisnåla fönster m.m (C, D)			KS

2. FRISK LUFT

Luftföroreningar ger många negativa effekter på hälsan, som luftrörsbesvär, cancer och allergier. Skogsträd och jordbruksgrödor skadas av luftföroreningar och nedbrytning av olika material påskyndas.

De föroreningar som har stor påverkan på luftkvaliteten är t ex flyktiga organiska ämnen (VOC), kväveoxider och marknära ozon. Andra viktiga ämnen i sammanhanget är bensen, partiklar (spec PM10), PAH-föreningar och svaveldioxid.

KORTA FAKTA

PM10

Med PM10 avses partiklar med diameter mindre än 10 µm (s. k. inandningsbara partiklar). PM10 bildas bland annat vid körning med dubbdäck och vid vedeldning. Ökande halter ökar dödligheten i hjärt- och lungsjukdomar, främst hos äldre.

VOC

Flyktiga organiska ämnen är ett samlingsnamn för flera föreningar. De förkortas VOC (efter engelskans Volatile Organic Compounds). De finns i bl a bensen, lösningsmedel och lacker. Utsläpp av VOC sker med bilavgaser och vid bensinhantering samt i olika industriella processer och vid småskalig vedeldning. VOC kan skada arvsmassan och orsaka cancer, nervskador och allergier. De bidrar också till bildning av marknära ozon.

Marknära ozon

Fotokemiska oxidanter är ämnen som bildas i atmosfären genom kemiska reaktioner mellan luftföroreningar (kvävedioxid och VOC) med hjälp av solljus. Många studier har visat att växtligheten påverkas av marknära ozon, vilket bl a orsakar stora ekonomiska förluster för jordbruket. Ozon påskyndar också nedbrytningen av material som plast och gummi. Även hälsan påverkas av marknära ozon. De grupper som är särskilt känsliga för ozon är astmatiker, äldre och barn.

NULÄGET I HÖÖR

Kväveoxid

Kväveoxider härstammar främst från biltrafiken. I kommunen passerar E22 och riksvägarna 13 och 23, som genererar stora trafikmängder. De högsta halterna av kväveoxid i kommunen kan man förvänta sig i korsningen vid riksväg 23 och riksväg 13 samt i centrala Höör. Det finns dock inga mätningar utförda i Höör.

Marknära ozon

I de orter i Skåne som luftmätningar har gjorts, är halten av marknära ozon hög och överskrider ibland det angivna hälsoriktvärdet. Höga ozonhalter bildas vid kraftig solinstrålning om kolväten och kväveoxidhalterna är höga. Kolvätena och kväveoxiderna kan ha transporterats långväga ifrån. Det finns inga mätningar utförda i Höör.

PAH-föreningar

PAH utgör en stor grupp av ämnen som bildas vid ofullständig förbränning. Småskalig vedeldning och vägtrafik (ex. bildäck med HA-olja) är de huvudsakliga källorna (se även faktaruta under ”giftfri miljö”)

Partiklar

Äldre kombipannor med möjlighet till fastbränsleeldning bidrar till PM10-utsläpp i Höör. Partiklar som PM10 transporteras inte speciellt långt utan problemen verkar lokalt.

Svaveldioxid

Eldning med lågsvavlig olja samt konvertering till fjärrvärme, värmepump och biobränsle bör ha haft effekt på utsläppen av svaveldioxid i Höör. Inga mätningar är utförda i Höör.

Lokala mål och åtgärder

Lokalt mål

A. Kvaliteten på tätortsluften i Höör skall klara gällande miljökvalitetsnormer för luft.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad Kostnad	Ansvarig nämnd
10. Inventering av vedeldningspannor och information till fastighetsägare om bra eldning.	I	10 tkr	KS/ MBN
11. Genomföra luftmätning i centrala Höör under ett år.	I	60 tkr	KS/ MBN
Åtgärder inom ordinarie verksamhet			Ansvarig nämnd
12. Miljömålstyrd tillsyn: Medverka i projekt om vedeldning i miljösamverkan Skåne samt ställa krav på ackumulatortank vid vedeldning som huvudsaklig uppvärmningskälla.			MBN
13. Kommunen skall inte köpa in däck som innehåller HA-olja till kommunens bilar (och arbetsfordon)			Alla nämnder

3. BARA NATURLIG FÖRSURNING

Den försurning som i ett långtidsperspektiv är en naturlig process har påskyndats av det sura nedfall som kommer från utsläpp från trafik, energianläggningar, industri och jordbruk. Kväve- och svavelföreningar i utsläppen ligger bakom den försurning av mark och vatten som har gett omfattande skador på växt- och djurlivet.

Nedfallet av försurande svavelföreningar har minskat de senaste åren medan kvävenedfallet håller sig på ungefär samma nivå.

Försurning av mark leder till en utlakning av näringsämnen (exempelvis natrium, kalium och kalcium) och kan, om försurningen går långt, leda till utfällning av den giftiga metallen aluminium.

Försurning av sjöar och vattendrag leder på sikt till att arter slås ut eftersom fortplantningen försvåras. Om försurningen går så långt att aluminium fälls ut, drabbas fiskar och andra djur som andas med gälar kraftigt eftersom aluminium fäster på gälarna och omöjliggör syreupptagning.

vatten startade här 1996. Kvävenedfallet har legat på samma nivå under hela mätperioden medan svavelnedfallet har minskat.

Sjöarna i kommunen står emot försurning relativt bra. Ett undantag är Syrkultasjön, som naturligt har dålig förmåga att stå emot försurande ämnen (buffringskapacitet). Dagstorpssjön, Vaxsjön, Prästtorpsjön och Tjörnarpsjön ligger däremot i områden med en berggrund som ger god buffringskapacitet.

Vattenkvaliten i Ringsjön och Dagstorpssjön är väldokumenterad. Ringsjön p g a övergödningssituationen och Dagstorpssjön eftersom den ingår i det rikstäckande referenssjösystemet för kontroll av försurningens effekter. Längre provtagningsserier saknas i de övriga sjöarna.

NULÄGET I HÖÖR

Försurning är ett stort miljöproblem för kommunen såväl som för Sverige i sin helhet. Den absolut största delen av det försurande nedfallet kommer från källor långt utanför kommunens gränser och orsakas av luftburna föroreningar från vägtrafik och uppvärmning.

Tidigare har provtagningar genomförts årligen i nio olika skogsområden jämnt fördelade över kommunens yta. Dessa visar att markförsurningen är måttlig till hög och att hela kommunen är utsatt. Kommunens norra delar, där berggrunden består av urberg, är känsligast. IVL har en övervakningspunkt i Fogdaröd med data för kron-dropp bl a. Mätningar av nedfall och mark-

Bara naturlig försurning

Lokala mål och åtgärder

Lokalt mål

A. Kunskapen om försurningsläget i kommunen ska öka.

Åtgärder inom ordinarie verksamhet

Ansvarig
nämnd

14. Uppföljning av försurningsläget genom provtagning i Syrkultasjön och vattendrag i kommunens norra delar.

MBN

Kommentar:

Åtgärder för att minska utsläpp till luft återfinns under miljömålet Begränsad klimatpåverkan samt Frisk luft.

4. GIFTFRI MILJÖ

Flödet av kemiska ämnen i vår vardag ökar ständigt. Hittills har mer än 12 000 kemiska ämnen som ingår i kemiska produkter registrerats i Kemikalieinspektionens produktregister. Ännu fler ämnen ingår i t.ex. bilar, kläder, plastartiklar och byggnadsmateriel. Sammantaget kan sägas att kunskapen om dessa kemiska ämnen är förvånansvärt dålig

Det är när kemiska produkter, varor och byggnader m.m. tillverkas, används och skrotas som de kemiska ämnena kommer ut i miljön. Exempel på sådana ämnen är kadmium, PCB och bromerade flamskyddsmedel. Alla effekter av de kemiska ämnen som cirkulerar i vår miljö är ännu inte klarlagda, men flertalet är giftiga och påverkar människors och djur hälsa direkt. En del upplagras i exempelvis fisk eller bröstmjolk. Ett annat problem är spridningen av hormonella preparat som kan påverka både människors och djurs reproduktionsförmåga.

Problemet blir ännu mer svåröverskådligt då ämnen som kommit ut i miljön kan bilda föreningar vi ännu inte känner till.

För att minska fortsatt spridning av kemiska ämnen måste begränsningar i användandet komma till stånd.

NULÄGET I HÖÖR

Utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen

I dagsläget finns inga stora kemikalieintensiva verksamheter i kommunen. Kontroll av förvaring och hantering av kemikalier görs i samband med miljötillsyn enligt miljöbalken. Hösten 2006 har en inventering av användningen av prioriterade riskminskningsämnen och utfasningsämnen hos de större företagen i kommunen påbörjats.

KORTA FAKTA

PRIO

PRIO är ett av många verktyg för att minska risker för hälsa och miljö. Bland annat kan verktyget hjälpa dig att identifiera ämnen, som när den nya EU-lagstiftningen, REACH, träder i kraft successivt kommer att bli föremål för godkännandeprövning. Prioriteringsordningen för avveckling av farliga ämnen är:

Utfasningsämnen

Utfasningsämnen anses ha sådana egenskaper att de oberoende av hur de används inte bör förekomma.

Kriterier för utfasningsämnen är bl a att de är cancerframkallande, arvsmassepåverkande, fortplantningsstörande, långlivade eller bioackumulerande.

Prioriterade riskminskningsämnen

Prioriterade riskminskningsämnen har egenskaper som bör ges särskild uppmärksamhet. Dessa måste alltid bedömas i den aktuella användningen och utifrån den risk som då kan uppkomma.

Kriterier för prioriterade riskminskningsämnen är bl a att de har mycket hög akut giftighet, är allergiframkallande eller har långtidseffekter i miljön.

PAH Polycykliska aromatiska kolväten

Högaromatiska oljor innehåller PAH. Det är en stor grupp av föreningar, varav många ger hälso- och miljöskadliga effekter. Bilavgaser, slitage av bildäck och slitage av vägmateriel är de största källorna till PAH i luften i de större städerna. Småskalig vedeldning, kreosotimpregnerat virke och bensinstationer är andra källor till spridning av PAH.

Nonylfenol

Nonylfenoletoxilater är ytaktiva ämnen som används som tensider i bl.a. rengöringsmedel. Nonylfenoletoxilat bryts förhållandevis lätt ned i miljön och då bildas nonylfenol. Nonylfenol är svårnedbrytbart och bioackumuleras i miljön. Det är klassificerat som mycket giftigt för vattenlevande organismer och kan orsaka skadliga långtidseffekter i miljön.

EKU

Ekologiskt hållbar upphandling

Avlopps slam

Provtagning av slammet från det kommunala avloppsreningsverket i Ormanäs innefattar tungmetaller och toluen, PCB, PAH och nonylfenol. Normalt innehåller slammet tillräckligt låga halter tungmetaller samt organiska ämnen enligt ovan att det lämpar sig att sprida på åkermark.

Miljöanpassad upphandling

Kommunen antog 1995 en policy med kriterier för miljöanpassad upphandling. Denna fyller ingen funktion idag eftersom alla stora upphandlingar av varor (enligt sk ramavtal) görs i samverkan med Lunds kommun som har en miljöinspektör knuten till sin upphandlingsenhet. Där använder man sig bl a av det sk EKU-verktyget och arbetar dessutom med att själva ta fram krav och underlag för upphandling. Exempelvis utesluts ämnen som omfattas av kemikaliestrategins gällande begränsningar.

Inom Höörs kommun görs därutöver en hel del inköp (av tjänster, entreprenader m.m.) utanför gällande ramavtal.

De ekologiska livsmedelsinköpen inom kommunen består idag endast av ekologisk mellanmjölk, vilket utgör ca 1,5 % av de totala livsmedelsinköpen.

Förorenad mark

Länsstyrelsens tar med hjälp av kommunerna i länet fram en riskklassning av förorenade områden. Enligt denna är två objekt i Höörs kommun klassade i riskklass 2, dvs stor risk för negativa effekter på människa och miljö. Riskklassningen är ännu ej slutförd.

De tre avfallsupplag i kommunen som har högst riskklass, undersöktes 2001. Man kom fram till att lakvatten sannolikt läcker ut i grundvattnet både vid Tjörnarpstippen och Snogerödstoppen. Vid Mosshagen, inne i centrum, hittades ett ytvattenläckage av lakvatten som innehöll höga halter av fenol och bly.

Fyra bensinstationer i kommunen är ännu så länge marksanerade. Marken där tidigare virkesimpregnering bedrivits sanerades för några år sedan. Ytterligare tre industriomter har sanerats under de senaste 2 åren.

Det finns 4 skjutbanor i kommunen där skytte med blyammunition skett under många år. Det är ännu för tidigt att vidta några åtgärder eftersom Naturvårdsverket ännu inte kommit med några direktiv för sanering.

Kadmium

Kadmiumhalterna har mätts i ytvatten och grundvatten vid enstaka tillfällen. Det saknas geografiskt täckande och regelbundet återkommande mätningar.

Bekämpningsmedel

Kommunen använder ättika för att bekämpa ogräs på öppna ytor. För ogräsbekämpning i gatumiljö, kantsten etc köper kommunen in en tjänst för bekämpning med Round Up. Det finns ingen policy för hur kommunen ska använda och hantera bekämpningsmedel.

Mätning av bekämpningsmedelsrester i grund- eller ytvatten i kommunen saknas.

Spridning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde kräver tillstånd. Det finns en tillståndspliktig lantbrukare inom hittills fastställt vattenskyddsområde..

Handel

Miljö- och byggmyndigheten har deltagit i ett antal projekt i samverkan med Skånes övriga kommuner och länsstyrelsen där tillsyn gjorts av bl a produkter i färghandeln, hygieniska och kosmetiska produkter samt försäljning av träskyddsbehandlat virke.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. År 2007 skall kunskapen om användning av utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen i kommunen ha ökat.
- B. År 2008 skall Höör ha förnyat och aktualiserat sin strategi för miljöanpassad upphandling som prioriterar inköp av miljöanpassade varor och tjänster och utesluter användning av ämnen som omfattas av kemikaliestrategins gällande begränsningar.
- C. Krav på sanering av PCB i allmänna fastigheter skall ställas till berörda fastighetsägare senast år 2007.
- D. Sanering av kvicksilver i allmänna fastigheter skall påbörjas senast år 2008.
- E. För att kunna lokalisera eventuella riskområden skall kunskapen om kadmiumentalhalter i grundvattnet i kommunen ha ökat senast år 2008.
- F. Senast 2015 skall förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter i ytvatten ha minskat till halter nära noll. Kemiska bekämpningsmedel eller deras nedbrytningsprodukter som används från år 2007 och framåt bör ha halter nära noll i grundvattentäkter i kommunen.
- G. Senast 2008 skall arbetet med att säkerställa att inget lakvatten från de tre högst riskklassade nedlagda deponierna förorenar yt- och grundvatten ha påbörjats.
- H. Senast år 2010 består minst 10 % av livsmedelsinköpen i kommunen av ekologiska produkter. Senast 2015 består minst 20 % av livsmedelsinköpen av ekologiska produkter.
- I. Avloppslammets kvalitet skall minst hålla riktvärdena för spridning på åkermark.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig
15. Revidera policyn för miljöanpassad upphandling samt information till inköpsansvariga inom kommunen. (B)	I	Kostnad utreds	KS
16. Utarbeta arbetsplan med riskbedömning och policydiskussion om minskad användning av bekämpningsmedel på kommunens mark. (F)	I	30.0 tkr	TN
17. Information till villaägare och hyresvärdar om alternativ till och risker med kemisk bekämpning. (F)	II	10 tkr	MBN
18. Öka kunskapen om förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter genom provtagning i grundvattentäkter och vattendrag. (F)	II	20 tkr/år i 2 år	MBN
19. För de fyra nedlagda deponierna Mosshagen, Snogeröd, Tullstorp/ Ekeröd och Tjörnarp skall utredning med förslag till åtgärder tas fram. (G)	I	100.0 tkr för översiktlig utredning	KS/TN
20. Utbildning samt diskussion om inköp av ekologiska livsmedel i syfte att öka andelen ekologiska livsmedelsinköp i kommunen. (H)	I	15 tkr	KS

Åtgärder inom ordinarie verksamhet	Ansvarig
21. Miljömålsstyrd tillsyn: Medverka i projekt som drivs av Miljösamverkan Skåne och syftar till att ge ökad kunskap om utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen, enkät till lokala företag. (A)	MBN
22. Miljömålsstyrd tillsyn: Information om kemikalier riktad till mindre försäljningsställen. (A)	MBN
23. Miljömålsstyrd tillsyn: Uppföljning av projekt om impregnerat virke. (A)	MBN
24. Miljömålsstyrd tillsyn: Uppföljning av projekt om hygienprodukter. (A)	MBN
25. Miljömålsstyrd tillsyn: Inventering av PCB i fastigheter genom enkät till fastighetsägare med krav på uppföljande undersökning och eventuell sanering. (C)	MBN

Giftfri miljö

26. Miljömålsstyrd tillsyn: Inventering av kvicksilver i fastigheter enligt projekt som drivs av miljösamverkan Skåne med krav på uppföljande undersökning och eventuell sanering. (D)	MBN
27. Öka kunskapen om kadmiumsituationen i kommunen genom att ta prov i grundvattentäkter (ca 50 /år). (E)	MBN

5. SKYDDANDE OZONSKIKT

I stratosfären runt Jorden finns ett ozonskikt. Kemiskt utgörs ozonskiktet av samma molekyl som nere vid marken ger problem med hälsa och miljö – marknära ozon. Ozonskiktet i stratosfären är dock nyttigt. Det filtrerar bort skadlig uv-strålning och är en förutsättning för liv på jordytan.

Det finns många ämnen som bryter ner ozonet och tunnar ut det så att den mängd uv-strålning som når Jorden ökar. Exempel på sådana ämnen är freoner (CFC och HCFC). Uttunnningen av ozonskiktet är ett globalt problem och det spelar alltså ingen roll var på Jorden utsläppen sker. Ozonlagret över Sverige har i genomsnitt minskat med sex procent per årtionde sedan 1988. Flera av de ozonnedbrytande ämnena finns i till exempel kylanläggningar, byggnadsmaterial och brandsläckningssystem. Det finns exempelvis ozonnedbrytande ämnen i hushållens gamla kyl- och frysskåp. Sedan 2002 gäller påfyllningsstopp för HCFC och CFC har inte fått fyllas på sedan 1998. De

nya kyl- och frysskåp som tillverkas innehåller inte heller något av dessa ämnen, vilket gör att de ozonnedbrytande ämnena sakta fasas ut. Hantering av de ozonnedbrytande ämnena regleras även i övrigt via detaljerade föreskrifter. Årlig kontroll av anläggningar över en viss storlek utförs av ackrediterade firmor.

NULÄGET I HÖÖR

För kyl- och värmepumpanläggningar med mer än 10 kg köldmedier rapporteras resultatet av den årliga kontrollen in till Miljö- och byggnadsnämnden. Detta innefattar 150 aggregat fördelat på ca 30 anläggningar. Mängden HCFC i dessa anläggningar har via konvertering till HFC (som istället är klimatpåverkande) minskat från ca 900 kg år 2001 till ca 200 kg år 2004. De senaste 3 åren har inga läckage av HCFC rapporterats

Lokala mål och åtgärder

Lokalt mål

A. År 2010 skall utsläpp av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört

Åtgärder inom ordinarie verksamhet

Ansvarig

28. Miljömålstyrd tillsyn:

MBN ska utöva tillsyn av kommersiella anläggningar med köldmediemängder < 10 kg
(ej anmälningspliktiga)

MBN

6. SÄKER STRÅLMILJÖ

Det finns flera typer av strålning som påverkar hälsa och miljö negativt. Att utsättas för joniserande strålning ökar risken för cancer och ärftliga skador. Även riskerna med ickejonerande strålning t ex UV-strålning och elektromagnetiska fält har börjat uppmärksammas.

Radon svarar för den största delen av den exponering av joniserande strålning som människor utsätts för i Sverige. Framför allt sker detta genom radon i bostäder. Detta härrör från radon i marken (från uranhaltiga bergarter t ex alunskiffer, vissa graniter och grusåsar), från dricksvatten (ffa från djupborrade brunnar) eller från byggnadsmaterialet blågrå lättbetong som användes under perioden 1929 till 1975. Radon kan orsaka skador på luftrör och lungor samt ge upphov till lungcancer.

Kunskapen om elektromagnetiska fälts hälsoeffekter är ännu inte tillräcklig. De hälsorisker som debatteras i samband med elektromagnetiska fält är risken för cancer och elallergi. I vissa undersökningar har man sett att leukemi hos barn ökar med minskat avstånd mellan bostad och kraftledning. Gränsvärden för elektromagnetisk strålning saknas ännu.

Den cancerform som ökar mest i Sverige är hudcancer. Människors solvanor (och därmed exponering för UV-ljus) är troligen orsak till detta.

NULÄGET I HÖÖR

Radon

SGI har gjort en översiktlig undersökning av markradonhalterna i Höörs kommun. Av denna framgår att större delarna av kommunen utgörs av mark med normal eller låg risk för radonförekomst (av Sveriges totala yta är 70 % normalrisk-, 20 % lågrisk- och 10 % högriskmark för radon). I samband med nybyggnation av bostadshus rekommenderas markradonundersökning.

Under vårvintern 2006 har kommuninvånarna i Höör erbjudits radonmätning i sina bostäder. Resultaten av mätningarna har rapporterats in till miljö- och byggnadsnämnden.

Söder om Ringsjöarna kan finnas risk för radon i vatten från djupborrade brunnar från djupt liggande alunskifferberggrund.

Elektromagnetisk strålning

I kommunen finns knappt 9 km 400 kV ledning med sträckning i kommunens södra del. Det finns ingen inventering av bebyggelse som utsätts för elektromagnetisk strålning över 0,2 mikrotlesa.

Kommunen har gett bygglov till 15 mobiltelefonstationer och radiolänkar (master).

UV-strålning

Det finns 4 solarier i kommunen. Kommunen har övertagit tillsynen från Statens Strålskyddsinstitut.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Senast år 2008 skall alla bostäder med radonhalter över 200 Bq/m³ inomhusluft ha identifierats.
- B. Radonhalterna i kommunens fastigheter skall vara undersökta senast år 2008 och vara åtgärdade inom 3 år efter resultat av undersökning föreligger.
- C. Identifiering av bebyggelse som utsätts för elektromagnetiska fält > 0,2 mikrotessla senast år 2008.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
29. Radonmätning i kommunens fastigheter (B)		50 tkr	KS
Åtgärder inom ordinarie verksamhet			Ansvarig nämnd
30. Kartering av radonhalter i kommunen - markradonundersökning i samband med planarbete och ny bebyggelse. (A)			MBN
31. Information om riskområden för radon i dricksvatten i djupborrhade brunnar. (A)			MBN
32. Kommunen skall utgå från försiktighetsprincipen och genom planering och koncessioner undvika att bostäder, skolor daghem etc. ligger nära elanläggningar och kraftledningar som ger förhöjda magnetfält. (C)			KS
33. Inventering av bebyggelse som utsätts för elektromagnetiska fält >0,2 mikrotessla. (C)			MBN
34. Fortsatt mätning av radonhalten i befintlig bebyggelse. (A, B)			MBN
35. Ny mätning i de fastigheter som visat förhöjda radonhalter. (A)			MBN

7. INGEN ÖVERGÖDNING

Övergödning av sjöar och vattendrag beror på en ökad tillförsel av näring. I sötvatten är det oftast näringsämnet fosfor som orsakar övergödning, medan kväve orsakar problem i havet. Fosfor kommer från avlopp, dagvatten samt diffusa utsläpp från lantbruksmark och skogsmark.

NULÄGET I HÖÖR

Fosforutsläpp

Sjöarna inom Höörs Kommun har varierande grad av övergödningproblem. Ringsjön är starkt övergödd. Av tillflödena inom Höörs Kommun som mynnar till Ringsjön är Snogerödsbäcken det som transporterar mest fosfor per ytenhet. Större delen av Snogerödsbäcken ligger i kultvert som avvattnar jordbruksmark. Samtliga kommunens övriga sjöar ligger i skogs- och mellanbygd med mindre belastning från jordbruket. Här finns dock många enskilda avlopp. Ett par av kommunens övriga sjöar som Vaxsjön och Tjörnarpsjön har tidvis problem med för stora kvantiteter alger. Dagstorpssjön, som ingår i ett nationellt provtagningsprogram har måttliga till höga näringshalter.

Enskilda avlopp

Kommunen har sedan införandet av särskilda föreskrifter för Ringsjöns tillrinningsområde arbetat aktivt med att inventera och ställa krav på fastigheter med enskilda avlopp. De avlopp som godkändes i slutet av 1980-talet är ofta bristfälliga idag varför miljö- och byggmyndigheten återinventerar fastigheter och ställer krav på efterföljande rening.

Situationen vid kommunens avloppsreningsverk

I kommunen finns reningsverk i Norra Rörum, Tjörnarps, Snogeröd samt Ormanäs.

Ca 4000 fastigheter är anslutna till de kommunala reningsverken.

För samtliga fyra AvloppsReningVerk finns fastställda kontrollprogram och samtliga verk uppfyller väl de rikt- och gränsvärde som gäller för anläggningarna idag. Slam från de mindre verken transporteras om behov finns till Ormanäs

Både vid reningsverket i Tjörnarps och Snogeröd leds det renade avloppsvattnet till en salixodling under växtperioden.

Vid Snogeröd lagras det renade avloppsvattnet i en utjämningsvolym under vinter-

KORTA FAKTA

Vad innebär det att Sverige och EU har en ny vattenförvaltning?

I korthet är målet att alla Sveriges sjöar, vattendrag och kustvatten, samt grundvatten omfattas av en förbättrad förvaltning samt att alla typer av vatten ska uppnå god vattenkvalité till år 2015.

Denna nya vattenförvaltning har sin grund i Ramdirektivet för vatten respektive Förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Om vattenmyndigheterna

Vattenmyndigheterna har det övergripande ansvaret att se till att EU:s ramdirektiv för vatten genomförs i Sverige

Beredningssekretariaten

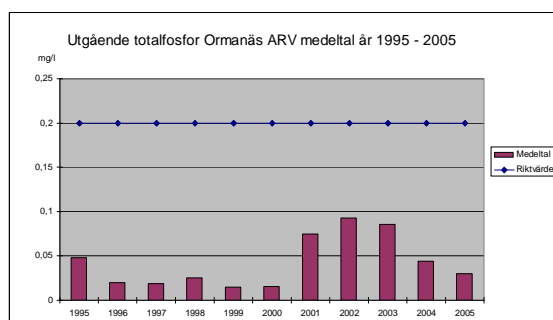
På Sveriges alla länsstyrelser finns ett beredningssekretariat som ska samordna vattenförvaltningsarbetet. Beredningssekretariaten sköter en stor del av det operativa arbetet, det vill säga bedömer vattnens status, möter verksamhetsutövare, tar fram förslag till åtgärder m.m. De ska i samråd med vattenmyndigheten, kommuner och andra ta fram kunskapsunderlag och lämna förslag till kvalitetskrav, övervakningsprogram och åtgärdsprogram för avrinningsområdena.

Mer information finns på www.vattenportalen.se och www.vattenmyndigheterna.se

Ingen övergödning

halvåret för att under växtperioden återfö-
ras till salixodlingen.

Vid Ormanäs ARV behandlas avloppsvat-
ten från Höörs tätort och bebyggelsen
omedelbart norr om Västra Ringsjön och
Sätofta sjön. Till verket, som togs i drift
1978, är idag ca 10 000 personer anslutna.
Efter om- och tillbyggnad renas avlopps-
vattnet idag biologiskt, kemiskt och slutli-
gen sker en kvävereduktion. Efter dessa
steg filtreras det renade avloppsvattnet
genom sandfilter före utsläppet i Västra
Ringsjön.

Figur 1. Totalfosforhalter i utgående vatten från Ormanäs reningsverk.

Ledningsnät

Problemen idag är i huvudsak de stora flö-
dena till reningsverket i Ormanäs beroende
på tillförseln av ovidkommande vatten,
dvs. vatten som tillförs ledningsnätet via
inläckage och felkopplingar. Ovidkom-
mande vatten gör att effektiviteten d v s
reningsgraden vid reningsverken minskar.
Ombyggnad av gamla spillvattenledningar
och kompletteringar på ledningsnätet ut-
förs årligen enligt en uppgjord sanerings-
plan i vilken även ingår kontroll av fastig-
heters anslutningar.

Dagvatten

En fosforkälla till sötvatten är dagvatten.
Dagvattnet kommer i huvudsak från tak,
gator/vägar, andra hårdgjorda ytor samt
överskottet från grönytor. Dagvattnet inne-
håller förutom näringsämnen som fosfor
och kväve föroreningar bl. a. i form av
tungmetaller.

I syfte att förbättra dagvattenhanteringen
har kommunen antagit en dagvattenpolicy
som innebär rening, infiltrering och för-
dröjning av dagvattenflödet. Som bra ex-
empel på dagvattenhantering enligt policyn
kan nämnas Verksamhetsområde Syd och
de nya bostadsområdena inom Höör väster.

Vattenvårdsarbete

Höörs kommun deltar i Ringsjökommittén,
Rönneåkommittén, Kävlingeåprojektet
samt Helgeåkommittén.

Ringsjökommittén har ett löpande kon-
trollprogram för övervakning av sjöns sta-
tus med kontrollpunkter både i till-
rinnande vattendrag, reningsverk och i
sjön. Tillförseln av fosfor till Ringsjöarna
är fortfarande för stor för att sjön skall
kunna tillfriskna på egen hand. Sedan 2005
genomförs därför ett reduktionsfiske för att
försöka återställa balansen mellan fisk-
ätande och planktonätande fisk.

Kävlingeåprojektet arbetar konkret med att
minska näringsläckaget från jordbruksmar-
ken till vattendragen och vidare ut i havet
genom att anlägga våtmarker och skydds-
zoner.

Miljö- och byggnadsnämnden utför tillsyn
av lantbruk enligt miljöbalken. En del av
den tillsynen består i granskning av göd-
selhantering och annat som kan påverka
näringsläckage till vatten. Övrigt arbete för
att minska jordbrukets påverkan sker till
stor del av andra aktörer som exempelvis
”Greppa näringen”.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Transporten av fosfor från mänsklig verksamhet till kommunens sjöar och vattendrag skall 2015 ha minskat jämfört med 1995 års värde.**
- B. Samtliga enskilda avlopp inom kommunens ska vara godkända senast år 2012.**
- C. Alla större dagvattenflöden skall genomgå någon form av rening och utjämning av större flöde skall ske före utsläpp till recipient senast år 2015. Någon ökning av direkta dagvattenflöden till recipienten skall ej ske.**

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Beräknad kostnad	Ansvarig nämnd
36. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka vid framtagande av förvaltningsplan och åtgärdsplan, som inbegriper både ytvatten och grundvatten inom Höörs kommun. (A,BoC)	II	Kostnad utreds	KS
37. Utredda förutsättningarna för fördröjnings- och rening åtgärder av flödet i Snogerödsbäcken uppströms reningsverket. (A)	II	100 tkr	KS
38. Utredda möjligheten att anlägga översilningsytor eller poleringsdammar som efterbehandling vid Ormanäs reningsverk.(A)	III	80 tkr	TN
39. Inventering av viktiga/större dagvattenledningar samt platser för lämplig dagvattenhantering, ex anläggande av utjämningsmagasin, i bef. bebyggelse . (C)	III	150 tkr	TN
40. Förbättra kunskapen om dagvattnets föroreningsnivåer i Höörs tätort för bättre underlag vid val av dagvattenlösning. (C)	II	Kostnad utreds	MBN
Åtgärder inom ordinarie verksamhet			Ansvarig nämnd
41. Vid planering av byggprojekt, ny- om- eller tillbyggnad i såväl privat som i kommunal regi skall möjligheterna till lämplig dagvattenhantering enligt dagvattenpolicy utredas. (A,C)			KS/TN

Ingen övergödning

42. Fortsatt sanering av det kommunala ledningsnätet, inventera och åtgärda enligt saneringsplan inkl. felkopplat dagvatten även inom privata fastigheter. (A,C)	TN
43. Utbyggnad av VA till ytterområden enligt plan. (A)	TN
44. Inventera och ställa krav att åtgärda samtliga bristfälliga enskilda avlopp. (B)	MBN

8. LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Miljömålet levande sjöar och vattendrag handlar till stor del om att det ska finnas förutsättningar för en rik biologisk mångfald i både vattendrag och i sjöar. Många vattendrag, speciellt i Skåne har dock blivit både uträtade och täckdikade, vilket har lett till att en stor del av det naturliga livet i och runt vattendrag har utarmats.

Växt- och djurarter som inte förekommer naturligt i Sveriges miljö kallas främmande arter. De kan påverka våra miljöer och arter negativt om de kommer ut i naturen. Ett exempel är signalkräftan, som kommer från Nordamerika. Den är bärare av kräftpesten och samtidigt immun mot den. Det faktum att signalkräfter har satts ut i svenska vatten har påskyndat att antalet inhemska flodkräfter har minskat katastrofalt.

Kulturvärden runt vattendrag som gamla stenbroar är också viktiga för exempelvis fladdermöss och fåglar.

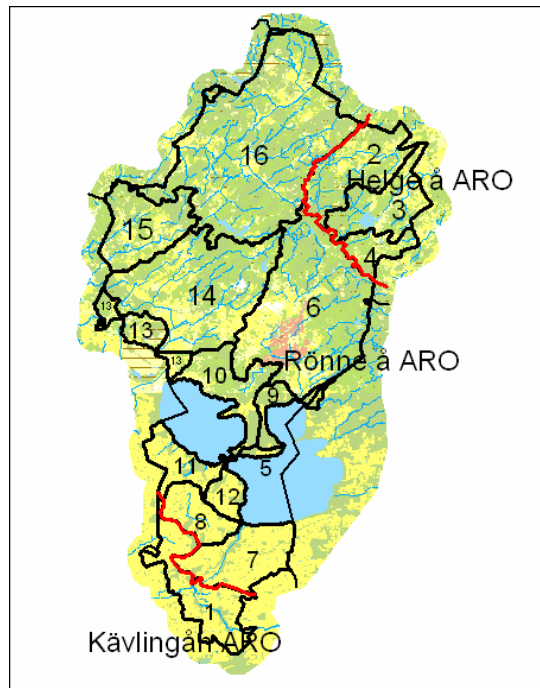
NULÄGET I HÖÖR

Sjöar och vattendrag

Höørs kommun avvattnas till tre större avrinningsområden (ARO), Rönne å, Kävlingeån samt Helgeå. Inom respektive vattenområde finns ett antal delavrinningsområden, se figur 4.

Höørs kommun har flera sjöar. Störst är Ringsjön, men även Dagstorpssjön, Vaxsjön och Tjörnarpsjön är relativt stora. Mindre sjöar i kommunen är Prästtorpsjön, Syrkultasjön och Korsarödssjön. Sjöarna har olika karaktär beroende bl a i variationer i markanvändning i tillrinningsområdena. Dagstorpssjön är en relativt ren sjö med god genomsiktlighet i vattnet medan till exempel Tjörnarpsjön visar tecken på övergödningssjukdom med algblooming under sensommaren. Ringsjön är utpekad som särskilt skyddsvärd vatten på nationell nivå, liksom Braån

vid Rövarkulan. Tjörnarpsjön är utpekad som regionalt särskilt skyddsvärd vatten.

Figur 2. Vattendrag och delavrinningsområden inom Höørs Kommun. 1. Braån 2. Hovdalaån 3. Tormestorpsån 4. Vramsån 5. Östra Ringsjön 6. Höörsån 7. Pinedalsån 8. Snogerödsbäcken 9. Sätöftasjön 10. Västra Ringsjön, N 11. Västra Ringsjön, S 12. Klintabäcken 13. Rönneå 14. Hälsaxabäcken 15: Kalebäcken 16. Snällerrödsbäcken

Vattendragen i kommunen är av två huvudkaraktärer – små bäckar som rinner genom skogsbygd eller jordbruksdiken, mer eller mindre uträtade och/eller kulverterade (läs mer under dikningsföretag och vattendomar). Kunskapen om de mindre vattendragen i kommunen är något bristfällig, men det finns uppgifter på vattenkemi i Snällerrödsbäcken och Tormestorpsån förutom vattendragen Höörsån och Snogerödsbäcken som mynnar i Ringsjön.

Rödlistade och speciellt skyddsvärda arter

Inom Höørs kommun finns flodkräfta, grönling, tjockskalig målarmussla samt ringsjööring (insjövandrande öring) som vandrar upp i bl a Höörsån. För Ringsjööringen har kommunen med hjälp av fis-

kevårdsbidrag tagit bort vandringhinder vid både Höörs mölla och Brännemölla, så att stora lek- och uppväxtområden blivit tillgängliga.

Dikningsföretag och vattendomar

För att på lång sikt få sjöar och vattendrag i kommunen att fungera på ett ekologiskt hållbart sätt krävs, förutom åtgärder inom

lantbruket, enskilda avlopp, transporter och uppvärmning, en mer anpassad skötsel av åar och bäckar. I vissa fall krävs omprövning av vattendomar och dikningsföretag. Kulverterade vattendrag behöver lyftas upp och rätade sträckor återges sin slingrande form där så är möjligt, detta för att i delar återställa landskapets vattenbalans samt återskapa försvunna livsmiljöer.

LOKALA MÅL och ÅTGÄRDER

Lokala mål
A. Senast år 2015 skall siktdjupet i Ringsjön vara minst 1,5 meter som sommarmedelvärde.
B. Senast 2008 skall skyddsvärda vattenområden utifrån ett ekologiskt känslighetsperspektiv vara utpekade.
C. Senast 2012 skall kunskapen ha ökat om uppstigande öring i Höörsån.
D. Kunskapen om miljötilståndet i kommunens mindre sjöar som Tjörnarpsjön och Vaxsjön ska öka.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
45. Fortsätta reduktionsfiske i Ringsjön. (A)	I	Kostnad utreds	KS
36. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka vid framtagande av förvaltningsplan och åtgärdsplan, som inbegriper både ytvatten och grundvatten inom Höörs kommun. (A,B)	II	Kostnad utreds	KS
46. Utredda förutsättningarna för restaurering av Höörsån vid Sätöfta hed. (B)	I	150 tkr	KS
47. Elfiskeundersökning i Höörsån uppströms Backadammen i syfte att undersöka förekomst av uppvandrande öring. (C)	II	40 tkr	KS
Åtgärder inom ordinarie verksamhet			Ansvarig nämnd
48. Sammanställning av material över flodkraftans utbredning och status. (C)			MBN
49. Upprätta ett provtagningsprogram för kommunens mindre sjöar i samverkan med länsstyrelsen med syftet att kartlägga eventuella behov av åtgärder.(D)			MBN

9. GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Grundvatten är en viktig naturresurs. Det fungerar som en reservoar från vilken man kan ta vatten av god kvalitet för att dricka och för att använda i industrin och jordbruket.

Många föroreningar löser sig lätt i vatten och kan därigenom föras vidare till grundvattnet. Markområden med genomsläppliga eller på annat sätt sårbara jordar är utsatta, inte minst för olyckor med farligt gods eller spridning av bekämpningsmedel. I områden med jordbruksmark som läcker näringsämnen kan grundvattnet få alltför hög halt av kväveföreningen nitrat. Vägsalt har blivit ett allt större problem, eftersom

saltet lätt löses i vatten och kommer ner i grundvattnet. Ämnen som läcker från sop-
tippar samt dåligt fungerande avloppsan-
läggningar kan ställa till mycket stora pro-
blem i grundvatten. I områden med försu-
rad mark leder försurningen till att alumi-
nium och metaller löses ut och kommer ner
i grundvattnet.

Det kan vara svårt att rena grundvatten
även efter det att föroreningskällan väl har
avlägsnats och därför måste först och
främst kraften inriktas på att förhindra för-
oreningar.

För att skydda grundvattenmagasin kan
kommuner och/eller länsstyrelse inrätta
vattenskyddsområde. Ett sådant område får
då ett juridiskt skydd med stöd av miljö-
balken. Till varje vattenskyddsområde upp-
rättas skyddsföreskrifter som anger restri-
ktioner för olika verksamheter inom det
aktuella området.

KORTA FAKTA

- Det finns ett antal regelverk som har stor betydelse för arbetet med att skydda och förbättra grundvattnet. EG:s ramdirektiv för vatten syftar bland annat till att säkra en god vattenstatus i Europas grundvatten senast år 2015.
- Grundvatten är beteckningen på alla vatten som är belägna under markytan i den vattenmättade zonen och som står i direkt kontakt med marken.
- Grundvatten bildas genom att nederbörd eller ytvatten infiltreras till jord- och berglager. Vattnet samlas i grundvattenmagasin. Det vatten som når ett magasin har ofta runnit till från ett stort markområde. Storleken på detta grundvattenbildningsområde beror på de lokala geologiska förutsättningarna.
- Med ett grundvattenmagasin (en akvifer) menas ett eller flera lager av berggrund eller motsvarande som är tillräckligt poröst och genomsläppligt för att tillåta antingen ett betydande flöde av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten.
- För att skydda miljön som helhet och människors hälsa skall i synnerhet koncentrationer av skadliga förorenade ämnen i grundvatten undvikas, förebyggas eller minskas.

NULÄGET I HÖÖR

Kommunalt dricksvatten

Hela den kommunala vattenförsörjningen är baserad på grundvatten av hög kvalitet. Kommunen har tre vattenverk vilka svarar för vattenförsörjningen till de invånare som har kommunalt vatten.

Ett långsiktigt arbete för att säkra tillgången på ett bra och rikligt grundvatten pågår genom legalisering av vattentäkterna genom vattendomar, upprättande av vattenskyddsområden och genom sökande efter nya vattentäktsområden.

Hittills har vattenskyddsområde fastställts för Orups och Tjörnarps vattentäktsområden. Arbetet pågår med att upprätta vattenskyddsområde för vattentäkten vid Stans-
torp.

Inom vattenskyddsområdet i Orup har Vägverket utfört vissa skyddsåtgärder för att minska risken vid eventuella olyckor. Förbud mot att transportera farligt gods föreligger på väg 23 inom vattenskyddsområdet. Användandet av klorider som halkbekämpning på väg 23 kan utgöra ett hot mot grundvattenkvaliteten.

Vid vattenverken i Tjörnarps och Norra Rörum sker en pH-justering. För att säkra kvaliteten har verket vid Norra Rörum utrustats med UV-ljus, något som även planeras för övriga verk. Dessutom finns klo-reringsutrustning vid samtliga vattenverk av beredskapskäl.

Rester av bekämpningsmedel har hittats i vissa vattentäkter i Tjörnarps och Höör. Dessa täkter är tagna ur produktion.

Privata brunnar

Invånare som tar sitt vatten från egna brunnar har oftast också ett bra dricks-vatten. Ibland kan grundvattnet ha förhöjda halter av nitrat eller bakterier. Detta beror oftast på att brunnen fått ett inläckage av ytvatten eller inverkan från avlopps- och gödsel-läggningar. Höga nitrathalter i grundvattnet är vanligast söder om Ringsjön. Norr om Ringsjön kan vissa brunnar vara påverkade av försurat grundvatten.

Miljö- och byggmyndigheten erbjuder barnfamiljer med barn under 1 år gratis vattenanalys av nitrat och bakterier.

Annan grundvattenpåverkan

I kommunen finns också tre gamla sop-tippar som kan ha en negativ grundvattenpåverkan. Detta beskrivs närmare under miljö kvalitetsmålet »Giffri miljö«.

LOKALA MÅL och ÅTGÄRDER

Lokala mål

- A. Senast 2008 identifiera ny vattentäkt för Norra Rörum
- B. Senast 2012 skall alla kommunala vattentäkter ha fastställd vattendom
- C. Senast 2013 skall alla kommunala vattentäkter ha ett fastställt vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter.
- D. Senast 2015 skall minst ett nytt vattentäktsoområde för centralorten ha identifierats.
- E. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka till ett långsiktigt skydd för yt- och grundvatten inom Höörs kommun

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
---	-----------	--------------------	----------------

36. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka vid framtagande av vattenplan för Höörs Kommun som inbegriper både ytvatten och grundvatten.(E)

II

Kostnad utreds

KS

Åtgärder inom ordinarie verksamhet	Ansvarig nämnd
------------------------------------	----------------

50. Utredda förutsättningarna för nya vattentäktsoområden för Norra Rörum och Höör. (A)(D)

TN

51. Vattendom för Norra Rörums vattentäktsoområde skall fastställas.(B)

TN

52. Fastställa vattenskyddsområde och föreskrifter för Stanstorps och Norra Rörums vattentäktsoområden samt upprätta beredskapsplaner för de båda områdena. (C)

TN

11. MYLLRANDE VÅTMARKER

Våtmarker är en viktig livsmiljö för många växter och djur. Våtmarker är också viktiga då det gäller att minska övergödningen av sjöar, hav och vattendrag. I begreppet våtmarker ingår alla typer av våtmarker; mossar, kärr, strandängar och sumpskogar, men även dammar och småvatten.

I Skåne finns endast omkring 10 procent av den ursprungliga våtmarksarealen kvar. Resten har dikats ut i syfte att vinna mer åkermark. Även i skogsmark har utdikning förekommit för att höja produktionen. Minskningen av våtmarksarealen har dels lett till problem med övergödning, dels till att många arter som är knutna till våtmarker idag är hotade eller helt försvunna. Över 200 av de skånska arter som finns upptagna på den nationella rödlistan över hotade arter hör hemma i våtmarker.

Igenväxning är ytterligare ett bekymmer. Många våtmarksarter är beroende av att våtmarkerna hålls öppna och vegetationen kort. Förr utnyttjades våtmarkerna för bete och slåtter, men i takt med jordbrukets utveckling har många av de kvarvarande våtmarkerna lämnats att växa igen.

NULÄGET I HÖÖR

I jordbrukslandskapet söder om Ringsjön har merparten av de ursprungliga våtmarkerna dikats ut. Bäckarna har rätats och kulverterats. Här är samtidigt behovet av våtmarker som störst då den intensiva jordbruksdriften medför läckage av näringsämnen till Ringsjön och Kävlingeån.

De flesta av kommunens våtmarker finns istället i skogsmark i kommunens norra del. I Våtmarksinventeringen (Länsstyrelsen 1993) nämns den rika förekomsten av alkärr och al-askkärr i Höörs kommun särskilt. Höörs kommunfågel, den mindre hackspetten, är knuten till alskog. Alskog

är också utpekad som skånsk ansvarsbiotop. Med det menas att Skåne har en särskilt rik förekomst av värdefull alskog och därmed också ett särskilt ansvar att bevara den.

Till andra våtmarksområden av betydelse i kommunen hör flera öppna mossar och fuktängar, däribland Svale mosse, Ageröds mosse, Slabälta ängar och övriga strandängar längs Rönne å och Hålsaxabäcken. Frågan om hävd av våtmarker behandlas vidare under miljömålet ”Ett levande odlingslandskap”.

Nyanläggning och restaurering

Nyanläggning av våtmarker sker både i enskildas och i kommunal regi. Syftet är främst att minska övergödningen av sjöar och vattendrag. De senaste åren har cirka 26 hektar dammar och våtmarker anlagts i Höörs kommun. Nyanläggningen har också betydelse för djur och växter knutna till våtmarker.

För att uppfylla kommunens andel av det skånska målet skulle ytterligare cirka 70 hektar behöva anläggas. Siffran är framräknad med hänsyn till Höörs andel av den skånska jordbruksmarken.

Friluftsliv och andra sociala värden

Våtmarker är väsentliga även för människans upplevelse av naturen. Våtmarker berikar landskapet och bidrar till artrikedom och variation. De är ofta fågelrika. I Höör finns ett fågeltorn vid västra Ringsjön. Ytterligare en observationsplats har byggts i Snogeröd under hösten 2006. Här finns en damm som främst anlagts i syfte att reducera näringsämnen, men som även lockar stora mängder fåglar.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Våtmarksarealen i Höörs kommun ska öka.
- B. Kommunal verksamhet och åtgärder som påverkar våtmarker eller hotade arter knutna till våtmarker på ett negativt sätt ska i första hand undvikas, i andra hand kompenseras.
- C. Våtmarkers värde för rörligt friluftsliv och närrekreation ska uppmärksammas och tillvaratas.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
53. Kartläggning av potentiella platser för våtmarker i Ringsjöns tillrinningsområde. (A)	II	50 tkr	KS
54. Lyfta fram de tätortsnära våtmarkerna Tjurasjö, Backadammen och Klocksjön med hjälp av skyltning och enklare åtgärder på plats.(C)	I	90 tkr	FN/KS
Åtgärder inom ordinarie verksamhet			Ansvarig nämnd
55. Kommunen ska via Ringsjö- och Kävlingeåkommittén verka för att våtmarker anläggs i Ringsjöns och Kävlingeåns avrinningsområden.(A)			KS
56. Om åtgärder som innebär ingrepp i befintliga våtmarker i samband med exploatering inte kan undvikas ska de kompenseras. (B)			KS
57. Våtmarksområden av betydelse för biologisk mångfald samt rekreation och friluftsliv pekas ut i översiktsplanen. (B, C)			KS

12. LEVANDE SKOGAR

Boskogar och andra typer av ädellövskogar är ett särdrag för Skåne. Ädellövskog är dessutom en naturtyp för vilken Skåne har ett internationellt ansvar, enligt den nationella skogsstrategin. Orsaken är att en stor del av Europas kvarvarande, värdefulla ädellövskogar finns just här. Andra skånska ansvarsbiotoper är trädbärande hagar och alskog.

Arealmålet för Skåne är att 4% (7400 hektar) av den produktiva skogsmarken ska vara skyddad till år 2010. Detta uppfyller dock bara det kortsiktiga skyddsbehovet. För att på lång sikt kunna bevara den sydsvenska lövskogens alla arter och livsmiljöer krävs betydligt större arealer.

Generellt kan sägas att de skogsbiotoper som är extra skyddsvärda präglas av lång trädkontinuitet, förekomst av äldre, grova och helst ihåliga träd samt tillgången på död ved. Grov död ved i form av lågor och högstubbar är särskilt värdefull.

Kunskapen om var naturvärdena i skogen finns är relativt god tack vare Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen arbetar också med skydd av skog i form av Biotopskydd. Större skogsområden kan skyddas av såväl Länsstyrelse som kommuner i form av naturreservat. Utöver dessa skyddsformer förekommer en stor frivillig avsättning i så kallade gröna skogsbruksplaner, vilket dock inte innebär ett säkerställande på längre sikt.

I skogsvårdslagen är naturvårdsmålet numer likställt produktionsmålet. Inom skogsbruket tas skogens generella naturvårdshänsyn i enlighet med lagstiftningen. Många skogsägare ingår också i något av de båda certifieringssystemen PEFC eller FSC som ställer högre krav än den generella naturvårdshänsynen.

På senare tid har skogens kulturella och

sociala värden uppmärksammats alltmer. Skogsstyrelsen driver till exempel ett särskilt projekt kring tätortsnära skog. Möjligheten till närrecreation uppmärksammas också alltmer som en viktig del av folkhälsoarbetet eftersom ohälsa som en följd av människors alltmer stillasittande liv blir allt vanligare.

NULÄGET I HÖÖR

Ungefär halva kommunens landyta är täckt av skog. Merparten finns norr om Ringsjöarna. Stora delar av skogsmarken består av ädellövskog. Höga naturvärden finns främst i områden som inte påverkats av modernt skogsbruk.

I kommunen har hittills 120 nyckelbiotoper om sammanlagt 173 hektar identifierats, vilket motsvarar 1,3% av skogsarealen. Utöver nyckelbiotoperna finns 49 skogsområden med naturvärde (62 hektar, 0,5%), enligt Skogsstyrelsens inventering.

Skyddad skog

Endast 0,9% av skogsmarken i Höör har ett långsiktigt skydd. Av det utgörs 0,4% av biotopskyddsområden, medan 0,5% har skydd i naturreservat. All skog i reservaten är inte inräknad, då de många gånger föråldrade skötselplanerna tillåter skogsbruk i cirka 75% av den skogsareal som ingår i reservaten.

Kommunägd skog

Höörs kommuns skogsbruk är certifierat enligt PEFC. Den gröna skogsbruksplanen är upprättad 1999 och omfattar 434 hektar mark varav 186 hektar produktiv skogsmark. Fastighetsinnehavet har till viss del förändrats sedan skogsbruksplanen upprättades.

I skogsbruksplanen är drygt 30 % av

skogsmarken undantagen från produktion.. Resterande 70 procent av skogen sköts som produktionsskog, med vissa hänsyn till naturvård och friluftsliv.

Någon uttalad policy om vilka intressen som ska komma i första hand när det gäller kommunägd mark; produktion, naturvård eller rekreation finns inte. Skötselansvaret för kommunens mark är utspritt på flera olika sektorer.

Sociala värden

Skogen har också stort värde för rekreation och friluftsliv. I Höör finns bland annat Frostavallen-Dagstorps-området som är av regionalt intresse för friluftsliv. Kring Höörs tätort finns flera skogsområden med stort värde som närrekreationsområden,

både vad avser natur- och kulturmiljö. Bättre skyltning, markerade stigar och andra åtgärder behövs på flera platser. Kommunens fritidspolitiska program talar om en satsning på friluftsliv och att tillgängligheten till naturen ska öka med hjälp av skyltning och andra informationsinsatser.

Särskilda insatser bedöms även behövas för att förebygga och minska konflikter mellan ryttare och boende, gående samt markägare. Konflikter mellan jakt och friluftsliv finns och kan minskas genom bättre och tydligare information.

Mål och åtgärder kopplade till naturens sociala värden behandlas här även om ämnet hör hemma även under andra miljömål.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Kommunen ska verka för att skogens naturvärden, kulturhistoriska värden samt värden för rekreation och friluftsliv bevaras eller förstärks. Grönstrukturprogrammet utgör ett viktigt underlag vad gäller den tätortsnära naturen.
- B. Kommunägd skog och andra trädbärande marker med höga naturvärden ska säkerställas långsiktigt.
- C. Grova lövträd med stamomkrets över en meter ska skyddas. Kommunen ska också verka för en god återväxt av grova lövträd.
- D. Kommunen ska, via det egna markinnehavet, verka för att andelen äldre lövskog och mängden död ved ökar i enlighet med det regionala delmålet.
- E. Friluftslivet i kommunen ska inriktas mot god tillgänglighet, närhet och hög kvalitet i anvisade friluftsområden. Särskild uppmärksamhet riktas mot Frostavallen/Dagstorp, Stenskogen, Fogdarödsområdet samt Orup.
- F. Kommunen ska genom markägarkontakter, skötselinsatser m m verka för att ek- och ädellövländskapet kring Ringsjön kan bevaras och utvecklas.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
58. Via avtal, naturminne eller detaljplan arbeta med att skydda grova lövträd, främst ek, i kommunen.(C, G)	I	50 tkr	KS
59. Upprätta skötselplaner för den kommunägda marken; trädklädd mark inom plan.(A)	II	50 tkr	TN/KS
60. Grönstrukturprogram för Tjörnarps och Snogeröd.	II	400 tkr	KS
61. Revidering av kommunens naturvårdsplan	II	400 tkr	KS
62. Underlätta och stimulera närrekreation genom information, angöringspunkter och ny- eller återskapande av stigsystem i närnaturområden; Fogdaröd, Orup, Höörs mölla, Snogeröd m fl.(A;G)	III	300 tkr/år under en 5-årsperiod	FN/KS

Åtgärder inom ordinarie verksamhet	Ansvarig nämnd
63. Stenskogen – reservatsbildning; natur, kultur och närrekreation.(A, E)	KS
64. Upprustning av Frostavallen-Dagstorpsområdet i enlighet med förstudien. (A, E)	KS
65. Samarbete med Skogsstyrelsen i syfte att påminna och informera markägare om förekomst av nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt på deras fastigheter.(A)	KS
66. Fatta policybeslut om den generella inriktningen på skogsbruket på den kommunägda skogsmarken.(A, D)	KS
67. Revision av kommunens gröna skogsbruksplan, där även rekreation och friluftsliv vägs in. (A, B, D, E)	KS
68. Områden av stor betydelse för naturvård och/eller närrekreation och friluftsliv ska pekas ut i översiktsplanen.(A)	KS
69. För nya detaljplaner som påverkar trädbärande marker med natur- och kulturvärden negativt ska konsekvenserna beskrivas och alternativ redovisas. Undersökning av biologiska och kulturhistoriska värden ska genomföras i de fall tillräckligt underlag saknas. (A)	KS
70. De kommunägda skogsområden som av Skogsstyrelsen pekats ut som nyckelbiotoper eller områden med naturvärden bör noggrant övervägas att säkerställas som biotopskyddsområden eller motsvarande. (B)	KS
71. Fortsätta/komplettera inventeringen av jätteträd. (C, G)	KS
72. Konflikter jakt/friluftsliv: Utreda var behov finns av skyltning och god information till allmänheten beträffande pågående jakt samt göra överenskommelser med jakträttshavare att jakt ska varningsskyltas och meddelas kommunen. (A, E)	FN/KS
73. Kartlägga antal besökare i kommunens naturområden; räkning och enkätundersökning (A;E)	FN/KS

13. ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Odlingslandskapet har omdanats kraftigt under de senaste 100-150 åren. Nya jordbruksmetoder och ändrad markanvändning har gjort att många livsmiljöer för odlingslandskapets växter och djur minskat eller försvunnit helt.

Odlingslandskapet är den miljö i Sverige som hyser flest hotade arter. Dagfjärilar är ett exempel på en grupp som drabbats hårt till följd av minskande arealer naturbetesmarker och ängar.

Ängar är slättermarker som traditionellt inte plöjts eller gödslats, vilket skapar utrymme för en rad vilda gräs och örter med speciella krav. Fram till mitten av 1800-talet täckte ängar enorma arealer. Idag har ängsbruket ersatts av vallodling på åkermark och av traditionellt hävdad ängsmark finns mycket lite kvar.

Arealen kvarvarande naturbetesmarker är betydligt större, men inte mer än att alla kvarvarande områden behöver säkerställas för att den mångfald av arter som hör hemma här ska kunna överleva på sikt. Ett problem är bristen på betesdjur i vissa trakter. Strukturrationaliseringen inom jordbruket gör också att antalet lantbruksföretag fortsätter minska och att små jordbruk läggs ner.

Utdikning och torrläggning av jordbrukslandskapet har också medfört att livsmiljöer försvunnit och arter minskat. Även gödsling, kemisk bekämpning och kvävedfall har bidragit till utarmningen av artmångfalden i jordbrukslandskapet.

I odlingslandskapet finns också kulturvärden. Från äldsta tid finns gravar från sten- och bronsålder. Medeltiden fram till 1800-talets skiftesreformer finns representerat i form av äldre hägnader, odlingsrösen, husgrunder, källare, bytomter, kyrkor och andra byggnader. Odlingslandskapets na-

turbetesmarker, med dess speciella växt- och djurliv utgör i sig ett biologiskt kulturarv, då de är ett resultat av flera hundra års markanvändning. Vissa naturbetesmarker, främst vid kuster och insjöar, kan vara hävdade kontinuerligt sedan bronsåldern.

NULÄGET I HÖÖR

Landskapet söder om Ringsjöarna präglas av ett storskaligt jordbrukslandskap med stora sammanhängande åkrar och ett jordbruk baserat på växtodling. Här finns mycket lite kvar av ängar, betesmarker, våtmarker och annat som bidrar till variation och artrikedom. Det som ändå finns i form av mägergravar, stengården, öppna diken och andra småbiotoper är viktigt att ta tillvara.

Den mellersta kommundelen tillhör Skånes mellanbygder. Här finns ett mer småskaligt jordbrukslandskap där åkrar omväxlar med skog och betesmarker. Det är i denna del, kring Vittseröd, Munkarp och Ormanäs som de flesta av kommunens värdefulla naturbetesmarker finns.

Norra delen av Höör domineras idag av skog. Mycket av det småskaliga jordbruk som en gång fanns har försvunnit och de flesta betesmarker växt igen. I dalgångar finns dock fortfarande öppna jordbrukslandskap, till exempel kring Norra Rörum och Rörums-Holma.

Enligt den riksomfattande inventering av ängs- och hagmarker som gjordes för drygt 20 år sedan fanns då lite över 1000 hektar värdefulla naturbetesmarker i kommunen (klass I-III), varav 200 hektar med mycket höga naturvärden (klass I och II), fördelade på 25 områden. Den gången förbisågs dock många ekhagar och andra betesmarker med ett värdefullt träd- och buskskikt, eftersom det främst var floran som bedömdes. En liknande inventering har genomförts av

Jordbruksverket och Länsstyrelserna under perioden 2002-2004. Den inventeringen (TUVA) redovisar drygt 800 hektar värdefulla betesmarker i kommunen, varav 175 hektar med ingen eller otillräcklig hävd. Resultatet måste, även om det inte är helt jämförbart med tidigare inventering, tolkas som att det skett en reell minskning på grund under de senaste 20 åren.

Höörs kommun har under de senaste åren aktivt arbetat med restaurering och återupptaget bete i flera av kommunens värdefulla betesmarker. Åtgärder har gjorts på såväl privatägd som kommunägd mark. Finansiering har skett med hjälp av statsbidrag (Lip, Nip).

Slåttermarker

Hävdade, fuktiga slåttermarker med stor betydelse för fågellivet finns bland annat kvar på Slabälta ängar intill Ageröds mosse. Ängar på fastmark, så kallade hårdvallsängar, som fortfarande sköts med slåtter är odlingslandskapets kanske allra största bristvara. Sådana finns i kommunen på två platser. Höörsbygdens naturvårdsförening sköter en liten torräng på ca 0,2 hektar vid Dagstorpssjön. På Holma har slåtter återupptagits på en hårdvallsäng på hela 7 hektar, vilket är en mycket stor areal med dagens mått mätt. Som jämförelse kan nämnas att det i början av 1990-talet bara fanns cirka 70 hektar hårdvallsäng kvar i hela före detta Malmöhus län. Det är i sin tur mindre än vad det fanns i en enda mellanskånsk by innan jordbrukets omvandling startade i mitten av 1800-talet.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Kommunen ska verka för att odlingslandskapets natur- och kulturvärden samt värden för närrekreation och friluftsliv tas tillvara.
- B. Kommunen ska verka för att samtliga värdefulla ängs- och betesmarker (klass si och så enligt ängs- och betesinventeringen) bevaras och sköts på ett sådant sätt att deras värden kan bestå eller öka.
- C. Kommunen ska via inventering skaffa god kännedom om areal och förekomst av hävdberoende våtmarker i kommunen senast år 2010. Kommunen ska verka för att hävden upprätthålls eller återupptas på samtliga hävdberoende våtmarker av vikt för artmångfald och/eller rekreation.
- D. Arealen hävdad hårdvallsäng i kommunen ska bibehållas eller öka.
- E. Kommunägd betesmark ska skötas på sådant sätt att områdenas värden bevaras eller ökar.
- F. Kommunen ska i egenskap av markägare, verksamhetsutövare och planläggare verka för att odlingslandskapets småbiotoper och kulturbärande landskapselement bevaras.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritering	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
74. Historiska kartor, främst skifteskartor, ska finnas tillgängliga i vektoriserad form via kommunens GIS-databas. (A)	I	40 tkr	KS
75. Minst en kommunägd, örtrik gräsyta ska skötas med traditionell slåtter, dvs med skärande eller klippande redskap och bortforsling av hö. (D)	II	20 tkr/år	TN/KS
76. Kommunägda betesmarker med natur-, kultur- och/eller rekreationsvärden ska säkerställas som naturreservat eller motsvarande. (E)	III	100 tkr	KS

Åtgärder inom ordinarie verksamhet	Ansvarig nämnd
77. För nya detaljplaner som påverkar mark med natur- och kulturvärden i odlingslandskapet negativt ska konsekvenserna beskrivas och alternativ redovisas. Undersökning av biologiska och kulturhistoriska värden ska genomföras i de fall tillräckligt underlag saknas. (A, G)	KS
78. Var tredje år ska kommunen genomföra uppföljning av hävdstatus i de naturbetesmarker som restaurerats inom ramen för kommunala projekt (Lip, Nip) samt i övriga kända ängs- och betesmarker med höga naturvärden. (B, E)	KS
79. Kommunen ska stödja ideella föreningar, privatpersoner och andra aktörer som sköter örtrika ängsmarker med traditionell slätter i deras arbete med ängsskötsel. (D)	KS
80. Heltäckande inventering av kommunens hävdberoende våtmarker, utbredning och hävdstatus. Inventeringen ska följas upp vart 5-6:e år. (C)	KS
81. Kommunen ska genom markägarkontakter och andra åtgärder verka för att hävden kan försätta, förbättras respektive återupptas i kommunens hävdberoende våtmarker. (C)	KS

15. GOD BEBYGGD MILJÖ

Miljömålet ”God bebyggd miljö” handlar om att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt godushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Miljömålet innehåller delmål som hanterar fysisk planering, kulturmiljöer, buller, uttag av naturgrus, avfall, energianvändning m.m. i byggnader samt god inomhusmiljö.

Under de senaste 40 åren har tätorternas befolkning och yta ökat kraftigt. Tätorterna har å ena sidan expanderat i ytterområdena, och därmed ökat avstånden och behovet av transporter, å andra sidan har bebyggelsen i centrala delar förtätats för att få kortare avstånd till service och närhet till allmänna kommunikationer för att minska behovet av transporter. Detta kan dock innebära en risk för minskad tillgång till gröna rekreationsytor i stadsmiljön. För att mildra de negativa följderna krävs satsningar på miljövänliga, säkra, bekväma och tidseffektiva transportmedel och att områden avsätts för rekreation även i närmiljön.

NULÄGET I HÖÖR

Miljöanpassade och resurssnåla transporter

Olika projekt pågår som går ut på att öka förutsättningarna för miljöanpassade transporter. Årligen sker satsningar för att öka andelen gc-vägar som ett alternativ till bilen. Inget uttalat program finns för utbyggnaden av gc-nätet men en prioriterad objektslista finns för bidragsansökan för det kommunala vägnätet. Mark för nya gc-vägar säkerställs i nya detaljplaner och

genomförandet säkerställs genom exploateringsavtal i områden där kommunen inte är markägare.

Påverkan sker gentemot Vägverket och deras cykelledsplan för att påvisa behov av cykelbanor utmed det statliga vägnätet och pendlarparkeringar anläggs.

En förutsättning för att minska bilanvändningen är att kollektivtrafiken ökar och blir mer lättillgänglig och attraktiv. Ett program för minskad bilanvändning finns dock inte inom kommunen idag.

Inriktningen i den översiktliga planeringen är att tätortsutvecklingen bl.a. skall ske i gynnsamma lägen ur service och pendlingssynpunkt.

Då järnvägen är en mycket viktig transportväg är det både viktigt att verka för att möjligheterna till tågresor samt

pendlarparkering i anslutning till järnvägen förbättras.

KORTA FAKTA

Översiktsplanen är kommunens instrument vad gäller användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras. Den skall formulera visioner för framtiden och vara praktisk vägledning för beslut i konkreta plan- och byggfrågor. Översiktsplanen skall ge vägledning och riktlinjer för planering och byggande, men den skall också göra avvägningar mellan olika allmänna intressen så att en välbalanserad helhet skapas. Tidsperspektivet är 10-20 år fram i tiden. I avsnitten för bostäder, fritidsbebyggelse och verksamheter finns riktlinjer och program för detaljplanering och lovgivning.

Översiktsplanen skall aktualitetsprövas varje mandatperiod..

Grönstruktur

Ett förslag till ”Grönstrukturprogram för Höörs tätort med Stanstorp och Sätöfta. Remissversion maj 2006” har tagits fram. Denna ger en mer detaljerad bild över grönområdena i tätorten och inbegriper både naturvårdsaspekter och sociala värden.

Nya och befintliga bebyggelseområden skall planeras och förändras så att andelen hårdgjord yta blir så liten som möjligt. Förtätning av tätorten skall göras med beaktande av människors behov och tillgång till grönområden i sin närmiljö.

I detaljplaner och fördjupade översiktsplaner redovisas utformning och innehåll i parker och grönområden samt lokaliseringen i förhållande till bostäder och parker/grönområden. Kompensatoriska åtgärder i form av balanseringsprinciper eller liknande bör användas.

Kommunens naturvårdsplan är från 1999 och behöver inom några år aktualiseras.

Kommunen har antagit en dagvattenpolicy som bl a har inriktningen att hanteringen av dagvattnet ska ske på tomtmark, lokalator och naturmark.

Kulturhistoriska byggnader och miljöer

En bevaringsplan för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse finns framtagen 1985. Ett stort behov finns på att ta fram en ny plan då den gamla är inaktuell. Översiktsplanen redovisar en översiktlig sammanställning av befintligt material och en beskrivning av kulturmiljöer på en översiktlig nivå. I den fördjupade översiktsplanen för centrum pågår ett arbete som innebär att lyfta fram de kulturhistoriska och estetiska aspekterna i tätortsmiljön.

Det saknas råd, anvisningar och information om estetiska värden i befintliga byggnader och bebyggelsemiljöer samt hur dessa kan kompletteras. Det kan gälla hur

byggnader, plank, takkupor, skyltar m.m. kan utformas.

Buller

När detaljplaner tas fram görs i de flesta fall bullerberäkningar för bil- och tågtrafik. I planerna redovisas också de åtgärder som behöver vidtas för att inte bullret skall överskrida gällande riktvärden. I samband med den fördjupade översiktsplanen för Höörs centrum har t ex bullerberäkningar tagits fram vid 3 utsatta punkter. Bullersaneringsåtgärder kommer att beaktas i det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Någon bullersaneringsplan finns dock inte i kommunen idag.

Nya vägar behövs för att minska trafiken på redan befintliga vägar och då sprids tyvärr bullret. I samband med nya vägdragningar görs studier om hur mycket nya områden blir bullerstörda.

Energianvändning

En aktuell energiplan (bör samordnas med en klimatstrategi, se även ”begränsad klimatpåverkan”) bör upprättas för att få ett samlat grepp om vilka möjligheter som finns för effektivare energianvändning, tillvaratagande av förnybara energiresurser och möjligheterna till utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft. *(Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Planen fastställs av kommunfullmäktige.)*

Energianvändning m.m. i byggnader

Målet att miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler minskar och är lägre 2010 än 1995 behöver definieras. När det gäller användningen av olja och därmed tillförsel av fossil koldioxid kommer vi säkert att se en fortsatt minsk-

ning av antalet fastigheter uppvärmda med olja. Det höga priset på olja talar för denna utveckling. Men risken är att man övergår till att elda ved utan ackumulatortank i kombipannor. Utsläppen av stoft och VOC från omodern vedpanna utan ackumulatortank med årsenergiebehovet 25 000 kWh är mycket större än utsläppen från en traditionell oljeeldning. (Källa; Naturvårdsverket)

Panntyp	VOC* (kg/år)	Stoft (kg/år)	CO ₂ (kg/år)
Traditionell oljeeldning	0,5	1	10 000
Omodern vedpanna utan ackumulatortank	550	180	0
Modern vedpanna med ackumulatortank	30	3	0
Pelletseldning	6	3	0

(*VOC är ett samlingsnamn för en mängd flyktiga organiska kolväten som kan ha negativa miljö- och hälsoeffekter)

Det höga oljepriset kan alltså resultera i övergång från oljeeldning till dålig vedeldning. Utsläppen av fossil koldioxid för-

svinner men vedeldningen medför stor lokal miljöåverkan med utsläpp av stoft och cancerogena ämnen.

Risker

Transport av farligt gods på väg och järnväg innebär risker för närliggande bebyggelse. Riskanalyser tas fram för nya detalj- och översiktliga planer som berörs av sådana stråk. I dessa redovisar risker, vilken riskhänsyn som behöver tas och eventuella riskreducerande åtgärder.

Uttag av naturgrus

Inom kommunen finns för närvarande ingen tillståndspliktig täkt av naturgrus. Idag står det i upphandlingshandlingarna att endast krossat material ska användas i blivande vägbyggen.

Avfall

Avfallshanteringen i kommunen sköts av MERAB i samverkan med Hörby och Eslövs kommuner. En ny avfallsplan förväntas vara klar senast 2008. Målformuleringar avseende avfallshanteringen sker i arbetet med avfallsplanen.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Ny bebyggelse, bostäder, verksamheter, service och kultur, ska lokaliseras så förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras.
- B. Den kulturhistoriska värdefulla bebyggelsen och miljöer samt estetiska värden ska tas till vara och utvecklas.
- C. Representativa områden, miljöer och enskilda kulturminnen ska skyddas, vårdas och göras tillgängliga. Kulturmiljövårdens intressen ska göras kända, förstådda och respekterade. Kunskapen om det skånska kulturarvet i den fysiska planeringen ska byggas upp och fördjupas.
- D. Grönområden ska finnas i och i närheten av tätbebyggelse så att alla invånare i största utsträckning kan få tillgång till natur- och grönområden för rekreation och avkoppling inom rimligt avstånd från bostaden.
- E. En ökad del av den använda energin ska baseras på förnyelsebar energi och miljöpåverkan från uppvärmning skall begränsas.
- F. Buller från bl a vägar, järnvägar, skjutbanor och industrier ska belysas redan på planeringsstadiet.
- G. Krossat bergmaterial bör ersätta grusmaterial så långt det går.

Åtgärder som behöver extra budgetanslag	Prioritering	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
82. Utarbeta ett kulturmiljöprogram som omfattar såväl bebyggelse som kulturlandskap. Mål B, C	II	300 tkr	KS KN
83. Utveckla tillgängligheten till kollektivtrafik t ex genom successivt utökad pendlarparkering. Mål A	II	300tkr/år eller 6-800 tkr	KS TN
84. Upprätta en bullersaneringsplan Mål F	II	200 tkr	KS
85. I arbetet med avfallsplanen verka för att underlätta omhändertagande av farligt avfall från lantbruk och mindre företag via MERAB.	I	Utreds i samband med avfallsplanen	KS

86. I arbetet med avfallsplanen verka för att insamling av hushållens farliga avfall ska ske eller två gånger per år.	I	Utreds i samband med avfallsplanen	KS
---	---	------------------------------------	----

Åtgärder inom ordinarie verksamhet

Ansvarig nämnd

87. Verka för att fler återvinningsstationer kommer till stånd. Mål J			KS
88. Beakta den samlade resursanvändning vid aktualisering av översiktsplanen beträffande bilanvändning/transporter och minskad fossilt koldioxidutsläpp. Mål A			KS
89. <u>Verka</u> för goda kommunikationer med järnvägen och att ett tredje spår byggs ut mellan Lund och Hässleholm samt att tågstopp införs i Tjörnarps. Mål A, E			KS
90. Prioritera utbyggnaden av bostäder till stationsnära lägen, Höör Väster och Centrum. Mål A			KS
91. Verka för att kulturhistoriska värden uppmärksammas som en grundläggande dimension i samhällsplaneringen samt att rekreationsstråk och grönytor lokaliseras och utformas med hänsyn till kulturmiljövärdena. Mål B,C			KS MBN KN
92. Använda grönstrukturprogrammet som fakta- och planeringsunderlag i översikts- och detaljplaneringen. Mål D.			KS
93. Verka för att förnyelsebara energitillgångar byggs och utnyttjas och att energianvändningen görs mer flexibel. Mål E			KS MBN
94. Verka för att väg 23 får en ny sträckning öster om tätorten. Mål F			KS
95. Redovisa i översiktsplaneringen och verka för att bibehålla förhållandevis tysta områden. Mål F			KS
96. Grus- eller bergtäkter med tillstånd ska så långt som möjligt utnyttjas innan nya tillstånd godkänns. Mål G			MBN

16. ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Miljömålet fokuserar på biologisk mångfald och hållbart nyttjande av biologiska resurser. Ett nationellt delmål är att förlusten av biologisk mångfald ska vara hejdad senast år 2010 och att andelen hotade arter ska minska.

Skälet till att många arter är hotade är att deras livsmiljöer minskat. Flest hotade arter finns i odlingslandskapet, där många är knutna till ogödslade ängs- och betesmarker. Gammal skog med död ved är en annan bristvara, liksom grova och ihåliga lövträd.

Ett problem är också att de värdefulla livsmiljöerna ofta ligger på långa avstånd från varandra, vilket försvårar spridning och återkolonisation. Många områden är i sig också alltför små för att på sikt kunna hållbara livskraftiga populationer av arter. Den här fragmenteringen av landskapet uppmärksammas alltmer i arbetet med att bevara hotade arter och deras livsmiljöer.

Grundprincipen är att värdefulla naturmiljöer ska vara så stora som möjligt och ligga så nära varandra som möjligt. Men i verkligheten är många värdekärnor små, till exempel nyckelbiotoper i skogsmark, varför det är viktigt att arbeta med att förstärka kvaliteten på landskapet mellan värdekärnorna.

Rödlistan

Den nationella rödlistan över hotade arter upprättas av ArtDatabanken och revideras regelbundet. Den senaste är från 2005 och listar 3653 arter. Rödlistningen sker med utgångspunkt i internationella kriterier där man bedömer utdöenderisken utifrån populationsstorlek och populationstrender.

NULÄGET I HÖÖR

Till de värdefulla naturmiljöer som bör lyftas fram särskilt i Höörs kommun hör bland annat olika ädellövmiljöer; från ekhagar till ädellövlundar och bokskog. Alla ädellövmiljöer med inslag av grova träd och död ved är intressanta livsmiljöer som ofta hyser hotade arter. Ihåliga träd är extra intressanta.

Eftersom särskilt södra delen av kommunen utgörs av ett eklandskap, med Bosjöklosters park som ett mycket värdefullt kärnområde för gammal ek, finns en rad sentida fynd av hotade arter knutna till äldre ekar. Många av dem är beroende av hålträd.

Alkänn och andra typer av sumpskogar är också viktiga livsmiljöer, liksom de ogödslade naturbetesmarker som fortfarande finns kvar i kommunen.

Från Höörs kommun finns drygt 1100 fynd av sammanlagt cirka 250 hotade arter registrerade hos ArtDatabanken sedan 1950-talet. Många av de registrerade arterna är

Rödlistekategorierna är:

RE – Försvunnen. Försvunnen från landet ("regionalt utdöd" i globalt perspektiv)

CR - Akut hotad. Extremt stor risk att dö ut inom en mycket nära framtid.

EN - Starkt hotad. Mycket stor risk att dö ut inom en nära framtid

VU - Sårbar. Stor risk att dö ut i ett medellångt tidsperspektiv.

NT - Missgynnad. Risk för utdöende om trenden fortsätter.

DD - Kunskapsbrist. Misstanke om att arten är hotad men kunskapen är otillräcklig för en bedömning

Arter i kategorierna CR, EN och VU benämns "hotade".

Ett rikt växt- och djurliv

knutna till olika ädellövmiljöer.

I tabell 1 redovisas ett urval av fynd från de senaste 20 åren, med hemvist i olika

Namn	Rödliste-kategori	Livsmiljö	Lokal
revig blodrot	VU	naturbetesmark	Osarp, Lillasäte, Tjörnarps m fl
granspira	NT	naturbetesmark	Munkarps fälad, Hänninge
hartmanstarr	VU	naturbete/äng	Magleäng
sepiavaxing	EN	naturbetesmark	Munkarps fälad
rodnande lutvaxing	VU	naturbetesmark	Dagstorp
praktvaxing	NT	naturbetesmark	Osarp
månviol	NT	rik ädellövskog	flera lokaler kring Ringsjön
strävlost	VU	rik ädellövskog	flera lokaler
bokspindling	VU	rik bokskog	Tjörnarps, Trulstorp
cinnoberspindling	NT	rik bokskog	Allarps bjär
igelkottsröksvamp	NT	rik bokskog	Trulstorp, Röan, Säte
tårticka	EN	hagmarksek	Bosjökloster, Lillö
oxtungssvamp	NT	hagmarksek	Bosjökloster, Klinta, Ekekull, Jeppavallen m fl
matt pricklav	VU	hagmarksek	Pråmhuset, Bosjökloster, Lillö, Ormanäs m fl
grå skärelav	NT	hagmarksek	Åkersberg, Bosjökloster, Klinta, Ormanäs m fl
getinglik glasvinge	VU	hagmarksek	Bosjökloster, Klinta
läderbagge	NT	grov ek, ihålig	Bosjökloster, Lillö
dunmossa	NT	fuktig lövskog	Stenkilstorp, Röan, Ågerups mölla m fl lokaler
mindre hackspett	NT	fuktig lövskog, död ved	flera lokaler

naturmiljöer.

Lokala mål och åtgärder

Lokala mål

- A. Exploatering av områden där det finns rödlistade arter knutna till livsmiljöer med lång kontinuitet ska undvikas.**
- B. Kommunen ska verka för att livsmiljöer och naturtyper som hyser eller kan förväntas hysa ett stort antal rödlistade arter bevaras och sköts.**
- C. Kommunen ska medverka till ökad kunskap om hotade arter och deras livsmiljöer**

Åtgärder inom ordinarie verksamhet	Ansvar
97. I samband med framtagande av nya detaljplaner som omfattar mark där rödlistade arter förekommer, ska konsekvenser för dessa arter av en eventuell exploatering utredas. Alternativa lösningar ska presenteras. (A)	KS
98. Fynd av rödlistade arter ska finnas tillgängliga via kommunens GIS-databas för de som behöver uppgifterna i tjänsten. (A, B)	KS
99. Kunskap om några av de rödlistade arter som förekommer i kommunen lyfts fram i informationsmaterial. (C)	KS

Handlingsplan Lokala Miljömål

Sammanställning Åtgärder som behöver extra budgetanslag

Begränsad klimatpåverkan	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
1. Ecodriving – samtliga anställda i Höörs Kommun som kör bil i tjänsten/kommunens bilar skall regelbundet erbjudas utbildning i sk ecodriving. (B)	I	40 tkr/år Räknat på 20 deltagare per år	Samtliga nämnder
2. Fordon till kommunens personbilpark skall vid upphandling successivt bytas ut till miljöfordon. (A)	I	Kostnad utreds	KS
3. Upprätta en klimatstrategi (B)	I	150 tkr	KS
4. Omställning av uppvärmningssystem i kommunens fastighetsbestånd så att energianvändning och utsläpp till luft minimeras samt att där så är lämpligt använda förnyelsebara bränslen. (D)	I	Kostnad utreds	KS
5. Fortsatt energirådgivartjänst efter 2007 (B)	I	120 tkr/ år ?	KS

Frisk luft	Prioritet	Uppskattad Kostnad	Ansvarig nämnd
10. Inventering av vedeldningspannor och information till fastighetsägare om bra eldning.	I	10 tkr	KS/ MBN
11. Genomföra luftmätning i centrala Höör under ett år.	I	60 tkr	KS/ MBN

Giftfri miljö	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig
15. Revidera policyn för miljöanpassad upphandling samt information till inköpsansvariga inom kommunen. (B)	I	Kostnad utreds	KS
16. Utarbeta arbetsplan med riskbedömning och policydiskussion om minskad användning av bekämpningsmedel på kommunens mark. (F)	I	30.0 tkr	TN
17. Information till villaägare och hyresvärdar om alternativ till och risker med kemisk bekämpning. (F)	III	10 tkr	MBN
18. Öka kunskapen om förekomsten av kemiska bekämpningsmedel och deras nedbrytningsprodukter genom provtagning i grundvattentäkter och vattendrag. (F)	II	20 tkr/år i 2 år	MBN
19. För de fyra nedlagda deponierna Mosshagen, Snogeröd, Tullstorp/ Ekeröd och Tjörnarps skall utredning med förslag till åtgärder tas fram. (G)	I	100.0 tkr för översiktlig utredning	KS/TN
20. Utbildning samt diskussion om inköp av ekologiska livsmedel i syfte att öka andelen ekologiska livsmedelsinköp i kommunen. (H)	I	15 tkr	KS

Säker strålmiljö	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
29. Radonmätning i kommunens fastigheter (B)		50 tkr	KS

Ingen övergödning	Prioritet	Beräknad kostnad	Ansvarig nämnd
36. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka vid framtagande av förvaltningsplan och åtgärdsplan, som inbegriper både ytvatten och grundvatten inom Höörs kommun. (A,BoC)	II	Kostnad utreds	KS
37. Utredda förutsättningarna för fördröjnings- och reningsåtgärder av flödet i Snogerödsbäcken uppströms reningsverket. (A)	II	100 tkr	KS
38. Utredda möjligheten att anlägga översilningsytor eller poleringsdammar som efterbehandling vid Ormanäs reningsverk.(A)	III	80 tkr	TN
39. Inventering av viktiga/större dagvattenledningar samt platser för lämplig dagvattenhantering, ex anläggande av utjämningsmagasin, i bef. bebyggelse . (C)	III	150 tkr	TN
40. Förbättra kunskapen om dagvattnets föroreningsnivåer i Höörs tätort för bättre underlag vid val av dagvattenlösning. (C)	II	Kostnad utreds	MBN

Levande sjöar och vattendrag	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
45. Fortsätta reduktionsfiske i Ringsjön. (A)	I	Kostnad utreds	KS
36. I samarbete med Vattenmyndigheten medverka vid framtagande av förvaltningsplan och åtgärdsplan, som inbegriper både ytvatten och grundvatten inom Höörs kommun. (A,B)	II	Kostnad utreds	KS
46. Utredda förutsättningarna för restaurering av Höörsån vid Sätöfta hed. (B)	I	150 tkr	KS
47. Elfiskeundersökning i Höörsån uppströms Backadammen i syfte att undersöka förekomst av uppvandrande öring. (C)	II	40 tkr	KS

Myllrande våtmarker	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
53. Kartläggning av potentiella platser för våtmarker i Ringsjöns tillrinningsområde. (A)	II	50 tkr	KS
54. Lyfta fram de tätortsnära våtmarkerna Tjurasjö, Backadammen och Klocksjön med hjälp av skyltning och enklare åtgärder på plats.(C)	I	90 tkr	FN/KS

Levande skogar	Prioritet	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
58. Via avtal, naturminne eller detaljplan arbeta med att skydda grova lövträd, främst ek, i kommunen.(C, G)	I	50 tkr	KS
59. Upprätta skötselplaner för den kommunägda marken; trädklädd mark inom plan.(A)	II	50 tkr	TN/KS
60. Grönstrukturprogram för Tjörnarp och Snogeröd.	II	400 tkr	KS
61. Revidering av kommunens naturvårdsplan	II	400 tkr	KS
62. Underlätta och stimulera närrekreation genom information, angöringspunkter och ny- eller återskapande av stigsystem i närnaturområden; Fogdaröd, Orup, Höörs mölla, Snogeröd m fl.(A;G)	III	300 tkr/år under en 5-årsperiod	FN/KS

Ett rikt odlingslandskap	Prioritering	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
74. Historiska kartor, främst skifteskartor, ska finnas tillgängliga i vektoriserad form via kommunens GIS-databas. (A)	I	40 tkr	KS
75. Minst en kommunägd, örtrik gräsyta ska skötas med traditionell slåtter, dvs med skärande eller klippande redskap och bortforsling av hö. (D)	II	20 tkr/år	TN/KS
76. Kommunägda betesmarker med natur-, kultur- och/eller rekreationsvärden ska säkerställas som naturreservat eller motsvarande. (E)	III	100 tkr	KS

God bebyggd miljö	Prioritering	Uppskattad kostnad	Ansvarig nämnd
82. Utarbeta ett kulturmiljöprogram som omfattar såväl bebyggelse som kulturlandskap. Mål B, C	II	300 tkr	KS KN
83. Utveckla tillgängligheten till kollektivtrafik t ex genom successivt utökad pendlarparkering. Mål A	II	300tkr/år eller 6-800 tkr	KS TN
84. Upprätta en bullersaneringsplan Mål F	II	200 tkr	KS
85. I arbetet med avfallsplanen verka för att underlätta omhändertagande av farligt avfall från lantbruk och mindre företag via MERAB.	I	Utreds i samband med avfallsplanen	KS
86. I arbetet med avfallsplanen verka för att insamling av hushållens farliga avfall ska ske eller två gånger per år.	I	Utreds i samband med avfallsplanen	KS